KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ

KORUNAN ALANLARIN PLANLANMASI DERSİ ÖDEV SUNUSU

Ercan KAYGISIZ 260223

Can AŞÇI 244497

YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

- **Çevre ve Şehircilik Bakanlığından:**
- KORUNAN ALANLARIN TESPİT, TESCİL VE ONAYINA İLİŞKİN
- USUL VE ESASLARA DAİR YÖNETMELİK
- **BİRİNCİ BÖLÜM**
- Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar
- **Amaç**
- **MADDE 1 –** (1) Bu Yönetmeliğin amacı; milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanı ve sulak alanların tescil, onay ve ilanı ile tabiat varlığı, doğal sit alanı ve özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, değişiklik ve ilanına dair usul ve esasların belirlenmesidir.
- **Kapsam**
- **MADDE 2 –** (1) Bu Yönetmelik, taşınır tabiat varlıkları hariç; tabiat varlığı, doğal sit alanı, özel çevre koruma bölgesi, milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanı ve sulak alanları kapsar.
- **Dayanak**
- **MADDE 3 –** (1) Bu Yönetmelik; 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun ek 4 üncü maddesi, 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 2 nci ile 3 üncü maddeleri, 19/10/1989 tarihli ve 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile 29/6/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13/A, ek 1 inci ve geçici 6 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

- **Tanımlar ve kısaltmalar**
- **MADDE 4 –** (1) Bu Yönetmelikte geçen;
- **a) Anıt ağaç:** Yaş, çap ve boy itibarıyla kendi türünün alışılmış ölçüleri üzerinde boyutlara sahip olan ve/veya yöre folklorunda, kültür ve tarihinde özel yeri bulunan ve/veya geçmiş ile günümüz, günümüz ile gelecek arasında köprü kurabilecek doğal ve uzun ömre sahip olan ağaçları,
- **b) Araştırma ekibi**: Tespit ve yeniden değerlendirmede; bilimsel çalışma yapmak amacı ile çalışmanın konusuna ve çalışmaya esas teşkil eden alanların nitelikleri ve yerine göre konusunda uzman 5 kişiden az olmamak üzere Genel Müdürlükçe kurulacak ekibi,
- **c) Bakanlık:** Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,
- **ç) Biyolojik çeşitlilik:** Ekosistemlerin, türlerin, genlerin çeşitliliği ve bunların birbiriyle olan ilişkilerini ve bunların değişkenliğini,
- **d) Bölge Komisyonu:** Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonlarını,
- **e) Doğal mağaralar:** Dolomitik kireçtaşı, dolomit, karbonat çimentolu konglomera ve kumtaşı gibi karbonatlı kireçtaşı, sülfat (jips) ve klorürlü (tuz) ana kayaların oluşurken veya oluştuktan sonraki fiziko-kimyasal olaylarla yeraltı suları tarafından aşındırılması sonucu oluşan mağaraları,
- **f) Doğal sit:** Jeolojik devirlere ait olup, ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yeraltında veya su altında bulunan korunması gerekli alanları,

- **g) Ekolojik etki değerlendirmesi:** Gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetlerin ve projelerin ekosistemlere olabilecek etkilerinin belirlenmesi, olumsuz yöndeki etkilerinin önlenmesi ya da ekosistemlerin kendisine ve işleyişine zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin tespit edilmesini,
- **ğ) Ekolojik koridor:** Birbirine yakın coğrafi bölgelerdeki habitatları ekolojik olarak birbirine bağlayan, türlerin geçişine imkân sağlayan, doğal veya yapay olarak teşkil edilmiş bağlantı alanlarını,
- h) Ekolojik rehabilitasyon: Bozulmuş habitatlarda ekolojik fonksiyon ve süreçlerin iyileştirilmesini,
- **ı) Ekolojik restorasyon:** Alanın esaslı müdahale olmadan önceki koşullara ve fonksiyona olabildiğince yakın olarak geri dönüştürülmesini,
- **i) Ekolojik temelli yönetim planı:** Korunan alanlarda istenen duruma ulaşmak veya mevcut durumu korumak için, etkileşim içindeki mevcut ekosistem ilişkilerinin ve insan kullanımlarının düzenlendiği planı,
- **j) Endemik:** Dağılımı belli bir coğrafi alanda sınırlı olan veya tabii yaşam alanı sınırlı bir coğrafi bölgeden ibaret olan flora ve fauna türlerini,
- **k) Genel Müdürlük:** Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünü,
- **l) Habitat:** Türün biyolojik döngüsünün herhangi bir safhasında yaşadıkları alanı,
- **m) İl Müdürlüğü**: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünü,
- **n) Jeolojik oluşumlar:** Yerduvarının oluşumundan günümüze kadar geçen jeolojik dönemlerde meydana gelmiş bilime konu olan eğitici ve estetik özellik taşıyan değerleri,
- **o) Kesin korunacak hassas alan:** Bölgesel, ulusal veya dünya ölçeğinde olağanüstü ekosistemlerin, türlerin, habitat ve jeolojik jeomorfolojik özelliklerin korunduğu, genel olarak insan etkisi olmadan meydana gelmiş, insan faaliyetleri sonucu bozulma veya tahrip olma riski yüksek olan alanları,
- **ö) Korunan alan:** Biyolojik çeşitliliğin, doğal ve bununla ilişkili kültürel kaynakların korunması ve devamlılığının sağlanması amacıyla ilgili mevzuata göre yönetilen; milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan kara, su ya da deniz alanlarını,
- **p) Korunma alanı:** Taşınmaz tabiat varlıklarının muhafazaları veya tabii çevre içinde korunmalarında etkinlik taşıyan korunması zorunlu olan alanı,

- **r) Merkez Komisyonu:** Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonunu,
- **s) Milli park:** Bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarını,
- **ş) Özel çevre koruma bölgesi:** Ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi haiz, çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı, biyolojik çeşitliliğin, doğal kaynakların ve bunlarla ilgili kültürel kaynak değerlerinin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekli olan ve Bakanlar Kurulu Kararı ile ilan edilen kara, su ve deniz alanlarını,
- **t) Ramsar alanı:** 28/12/1993 tarihli ve 3958 sayılı Kanunla uygun bulunan Ramsar Sözleşmesinin 2 ncimaddesi gereğince, Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Listesine dahil edilen sulak alanları,
- **u) Sulak alan:** Doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerleri,
- **ü) Tabiat anıtı:** Tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değere sahip ve milli park esasları dahilinde korunan tabiat parçalarını,
- **v) Tabiat parkı:** Bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun tabiat parçalarını,
- **y) Tabiat varlıkları:** Jeolojik devirlerle, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait olup ender bulunmaları veya özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gerekli, yer üstünde, yeraltında veya su altında bulunan değerleri,
- **z) Tabiatı koruma alanı:** Bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçalarını,
- **aa) Tehdit analizi:** Doğal unsurlara tehdit oluşturabilecek insan faaliyetlerinin yeri, özelliği, yoğunluğu ve önlenebilirliğinin belirlenmesini,
- **bb) Tescil:** Yapı yasağı önerilen doğal sit alanı, özel çevre koruma bölgesi, ramsar alanı, milli park, orman alanı dışında yer alan; tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanlarının Bakanlar Kurulu kararı ile yapı yasağı önerilmeyen doğal sit alanı, tabiat varlığı, orman alanı dışında yer alan sulak alanların Bakan onayı ile belirlenmesi, bu alanların kadastral parsellere işlenmesi ve tapu siciline şerh konulması,
- **cc) Tespit:** Doğal sit alanları, Tabiat Varlıkları ve Özel Çevre Koruma Bölgelerinde, bu Yönetmelikte belirtilen usuller, esaslar ve kriterler doğrultusunda yapılan ve belgelendirilen teknik çalışmayı,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

- Genel İlkeler
- **Korunan alanlara ilişkin genel ilkeler**
- **MADDE 5 –** (1) Korunan alanların belirlenmesi, değerlendirilmesi ve korunmasında aşağıdaki ilkelere uyulur.
- **a)** Korunan alanların statüsünün belirlenmesi ve değerlendirilebilmesi için zamana bağlı değişimleri ortaya koyan ekolojik süreçler tanımlanır.
- **b)** Herhangi bir korunan alanın güncel durumu tespit edilmeden, o alanın korunan alan statüsü yeniden değerlendirilemez.
- **c)** Korunan alanların güncel durumu; alanın biyolojik çeşitliliği, hidrolojisi, hidrojeolojisi başta olmak üzere her açıdan durumu en az ardışık dört mevsimi kapsayan ekolojik temelli bilimsel araştırma yapılarak belirlenir.
- **ç)** Herhangi bir korunan alanın statüsünün değerlendirilmesi için belirlenecek araştırma alanı sınırları; korunan alanın konumu, büyüklüğü ve doğal eşiklerle ilişkisi göz önüne alınarak tespit edilir.
- **d)** Doğrudan ve dolaylı çevresel etkilere karşı hassas tür ve habitatları içeren duyarlı alanlara öncelikli olarak koruma statüsü verilir.
- **e)** Korunan alanlarda tespit, tescil, planlama, koruma, kullanma, yönetim ve izlemeye esas teşkil edecek envanter ve veri tabanı çalışması yapılır veya yaptırılır.
- **f)** Korunan alanlarda ekosistem işlevlerinin sürekliliğini amaçlayan yönetim planı çalışmaları yapılır.
- **g)** Korunan alanların içinde ve birbiriyle ilişkili korunan alanlar arasında, ekolojik koridorlar tesis edilir.

- **ğ**) Korunan alanındaki koruma değerlerine yönelik tehdit analizleri yapılır.
- **h)** Korunan alanlarda bozulmuş ya da bozulmaya yüz tutmuş ekosistem ve habitatların onarılması, ekolojik rehabilitasyonu, ekolojik restorasyonu yapılır.
- **ı)** Korunan alanlar ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçların yanı sıra bölgesel ve yerel karakteristikleri de göz önünde bulundurularak korunur.
- **i)** Tabiat ve biyolojik çeşitlilik değerlerini koruma konusunda toplumun bilinç ve bilgi düzeyinin artırılması ve koruma amaçlarına uygun katkıların sağlanması amacı ile her türlü eğitim faaliyeti ve etkinlik desteklenir, yapılır.
- **j)** Çevre üzerinde ciddi veya tamiri mümkün olmayan tehditlerin varlığında, bilimsel kanıtların ortaya çıkmasını beklemeden gerekli önlemler alınır.
- **k)** Ekolojik dengeyi bozacak herhangi bir faaliyete izin verilmez.
- **l)** Korunan alanların doğallığını muhafaza etmek ve mevcut koruma değerlerinin devamlılığının sağlanması esastır.
- **m)** Korunması gerekli taşınmaz tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve özel çevre koruma bölgelerinin tespiti ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

- Doğal Sitler, Tabiat Varlıkları ve Özel Çevre Koruma Bölgeleri Tespit, Ayırt Edici
- Özellikler, Tescil, Onay ve İlanına İlişkin Esas ve İlkeler
- **Doğal sitlerin tespit ilke ve kriterleri**
- **MADDE 6 –** (1) Doğal sit alanları, aşağıdaki özelliklerden bir ya da birkaçını ihtiva eden alanlardır.
- **a)** Ekosistem işlevlerini sürdürebilecek yeterli büyüklükte olan.
- **b)** Tür, genetik, habitat ve ekosistem çeşitliliği açısından önemli biyolojik çeşitlilik değerlerine sahip.
- **c)** Bölgesel, ulusal veya dünya ölçeğinde nesli tehdit ve tehlike altında olan, dar yayılımlı veya endemik türleri barındıran veya bu türlerin yaşamlarının belirli bir dönemini geçirdikleri habitatları içeren.
- **ç)** Tehdit altındaki ekosistemlerin veya yok olma tehlikesi altında bulunan türlerin korunması açısından bu türleri temsil etme kabiliyetine sahip.
- **d)** Kaynak ve peyzaj bütünlüğünü sağlayan sosyal, kültürel ve rekreasyonel değere sahip.

- **e)** İnsan müdahalesinin olmadığı veya sınırlı müdahalenin olduğu doğal yapısını muhafaza edebilen.
- **f)** Tipik, doğal, nadir özellikler taşıyan.
- **g)** İçerdiği tür ya da habitatları diğer tür ya da habitatlara göre daha ilgi çekici olan.
- **ğ)** Hidrolojik-hidrojeolojik açıdan ekolojik önemi bulunan yer üstü ve yeraltı su kaynaklarına sahip.
- **h)** Göçmen kuş türlerine ait bir habitatı temsil eden.
- **ı)** Mevcut ve potansiyel habitat tiplerini içine alacak biçimde ekolojik rehabilitasyon veya ekolojik restorasyon çalışmaları ve ıslah yöntemleri ile yeniden kazanılabilen.
- **i)** Biyolojik çeşitliliğin uzun vadeli devamlılığını sağlayacak doğal süreçleri ve türleri muhafaza eden.
- **(2)** Doğal sit alanları; kesin korunacak hassas alanlar, nitelikli doğal koruma alanları ve sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanları olarak üç kategoriye ayrılır.

- **Kesin korunacak hassas alanların ayırt edici özellikleri**
- **MADDE 7 – (1)** Kaynak değerlerinin korunması için; alan kullanımı ve alana tüm etkilerin sınırlandırıldığı, gerektiğinde insanların bölgeye girişlerinin engellendiği, bilimsel araştırmalar, eğitim ya da çevresel izleme amacıyla özel önlemler alınarak korunacak kara, su, deniz alanları olup, Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilerek yapı yasağı getirilen mutlak korunması gereken alanlardır.
- **(2)** Bu alanların aşağıdaki kriterlerden bir veya bir kaçını içermesi aranır.
- **a)** Bölgesel, ulusal veya dünya ölçeğinde olağanüstü ekosistemleri, türleri bulundururlar.
- **b)** Jeolojik, jeomorfolojik özellikleri korunmuştur.
- **c)** Genel olarak insan etkisi olmadan meydana gelmiştir.
- **ç)** İnsan faaliyetleri sonucu bozulma veya tahrip olma riski yüksektir.
- **d)** Alan kendine özgü koruma amaçlarına ters düşecek nitelikteki insan faaliyetlerini bünyesinde bulundurmaz.

- **e)** Ekolojik açıdan önemli yoğunlukta olması beklenen yerel türlerin büyük kısmını bünyesinde bulundurur. Doğal süreçler veya zamanla sınırlı müdahalelerle bu yoğunluklara dönüşebilme kabiliyetine sahiptir.
- **f)** Koruma amaçlarına ulaşmak için önemli ve sürekli müdahale istemeyen özellikleri vardır.
- **g)** Gerektiğinde ve mümkün olan durumlarda, alanın belirlenmiş koruma amaçlarına ulaşmasına yardımcı olacak arazi kullanımları ile çevrelenmiştir.
- **ğ)** Basit müdahalelerle yönetilebilirlik özelliklerine sahiptir.
- **h)** Korunacak hedef tür veya türlerin üreme alanlarını ihtiva eder.

- **Nitelikli doğal koruma alanlarının ayırt edici özellikleri**
- **MADDE 8 – (1)** Doğal yapısı değişmemiş veya az değişmiş, modern yaşam ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemiş, doğal süreçlerin hakim olduğu, koruma amaçlarına uygun olarak yörede yaşayanların alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sağlayarak doğal hayata dayalı geleneksel yaşam şekillerinin korunduğu kara, su, deniz alanlarıdır.
- **(2)** Bu alanlar, örtü altı tarım uygulamaları hariç tarım, kültür balıkçılığı hariç balıkçılık faaliyetleri ve alanın doğal yapısı ile uyumlu çadırlı kamp alanı, bungalov ve günübirlik faaliyetlerin yapılabildiği alanlardır. Alanın doğal özelliklerinin devamlılığı için halkın bu alanlara erişiminin uygun seviye ve şekilde tutulması esastır.
- **(3)** Bu alanlar aşağıdaki kriterlerden bir veya bir kaçını içerir.
- **a)** Doğal karakterini korumuş, büyük memeliler dahil besin zinciri içerisinde av-avcı ilişkisini muhafaza eden, yerli bitki ve hayvan topluluklarını bulunduran, özgün ekosistem yapısına sahiptir.
- **b)** Modern yaşam ve önemli insan faaliyetleri tarafından etkilenmemiş, kırsal yaşam özellikleri taşır.

- **c)** Doğal alanların ekolojik bütünlüğünü sağlar.
- **ç)** Aşırı derecede ve uygunsuz insan kullanımı ve mevcudiyetinden uzaktır.
- **d)** Yaban hayvanlarının barınma, beslenme ve üreme gibi hayati ihtiyaçlarını temin edebileceği uygun yaşama şartlarını sağlar.
- **e)** Biyolojik çeşitliliği, ekolojik süreçleri, ekosistem hizmetlerini, ekolojik barınakları muhafaza eder ve iklim değişikliklerine tampon sağlar.
- **f)** Korunacak hedef tür veya türlerin yıl içerisinde dönemlerine bağlı yaptıkları göç ve yayılma alanlarını ve göç yollarını ihtiva eder.
- **g)** Peyzaj değeri yüksektir.

- **Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanlarının ayırt edici özellikleri**
- **MADDE 9 – (1)** Kesin korunacak hassas alanlar veya nitelikli doğal koruma alanlarını etkileyen, bu koruma bölgeleri ile bütünlük gösteren, korumaya katkı sağlayacak, doğal ve kültürel bakımdan uyumlu düşük yoğunlukta faaliyetler, turizm ve yerleşimlere izin veren alanlardır.
- **(2)** Bu alanlar aşağıdaki özelliklerden bir veya birkaçını bünyesinde bulundurur.
- **a)** Peyzajı ile uyumlu insan yerleşimlerini içinde bulundurur.
- b) Doğal kaynak yönetim sistemleri ve ilgili kültürel değerleri, ekosistemleri ve habitatları içerir veya korunmasına katkı sağlar.
- **c)** İnsanlar ve doğa arasında dengeli ilişkilerin geliştirilmesine ve muhafaza edilmesine katkıda bulunur.
- **ç)** Uygulanabilir durumlarda yerel halkın sosyal ve ekonomik kazançlarına katkı sağlar.
- **d)** Ulusal, bölgesel ve yerel seviyelerde doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına ve kalkınmaya destek olur.
- **e)** Ekolojik, ekonomik ve sosyal boyutları dikkate alarak doğal kaynakların sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanımına elverişli alanlardır.

- **Tabiat varlıklarının tespit ilke ve esasları**
- **MADDE 10 – (1)** Tabiat varlıkları aşağıdaki özelliklerden bir ya da birkaçını ihtiva eder.
- **a)** Tabiat varlıkları ender bulunan değişik özelliklere sahiptir.
- **b)** Tabiat varlıklarının ilmi araştırma, jeolojik yapı, çevresel gözlemler, ekolojik gözlemler ve topoğrafik yapı hususlarında özellikleri bulunur.
- **c)** Doğal ve kültürel öneme, estetik değere, ender olmasından kaynaklanan tekil olma özelliklerine ve olağandışı niteliklere sahiptir.
- **(2)** Tabiat varlıklarının korunma alanları ile birlikte tespit ve tescilinin yapılması esastır.

- **Anıt ağaçlarının ayırt edici özellikleri**
- **MADDE 11 – (1)** Anıt ağaçların ayırt edici özellikleri aşağıda yer almakta olup; bunlardan bir veya birkaçını taşıyan ağaçlar anıt ağaçlarıdır.
- **a)** Yaş, çap ve boy itibarıyla kendi türünün alışılmış ölçüleri üzerinde boyutlara sahip olan kuşaklar arasında bağ kurabilecek uzunlukta doğal ömre sahip.
- **b)** Yöre kültüründe olumlu veya olumsuz, gerçek veya hayal ürünü, mistik veya folklorik bir öyküye sahip.
- **c)** Yöresel veya ulusal tarihte kimi olaylar ile özdeş hale gelen ve onlara tanıklık eden.
- **ç)** Görsel açıdan estetik görünüme sahip olan veya doğal görünümden esaslı şekilde sapma gösteren çatal, şamdan, kıvrık, yatay gibi dikkat çekici biçimde fiziksel özelliklere sahip.
- **d)** Aynı gövde ve kök üzerinde iki veya daha fazla türün bir arada yaşaması gibi garip kaynaşma ve birlikte yaşama örnekleri sergileyen, doğal yaşam tarzı bakımından benzerlerinden farklı gelişme niteliklerine sahip.
- **e)** Kent dokusunu tamamlayan, kent imajına etkisi olan grup, dizi veya tek ağaçlar.
- **(2)** Anıt ağaçlar Türk Standardları Enstitüsü tarafından hazırlanan TS 13137 Anıt Ağaçlar Envanter Seçim Kuralları ve İşaretleme Standardına göre tespit edilir.

- **Mağaraların ayırt edici özellikleri**
- **MADDE 12 – (1)** Aşağıdaki özelliklerden bir ya da birkaçını ihtiva eden mağaralar tabiat varlıklarıdırlar.
- **a)** Tabiat varlığı olarak belirlenecek olan mağaralar, oluşumunda insan etkisinin bulunmadığı doğal oluşumlardır.
- **b)** İçinde mağara ekosistemini oluşturan ve belirgin özellikleri ile kendini belli eden şekil ve yapılardır.
- **c)** İçinde, birbiriyle yaşamsal bağı olan canlı toplulukları bulunur.
- **ç)** Gelişen veya canlılığını devam ettiren karakteristik fiziksel ve kimyasal çökeller bulunur.
- **d)** Herhangi bir müdahalede gelişim döngüsü bozulacak hassas bir yaşam alanı bulunur.
- **e)** Mağara sistemini oluşturan yeraltı nehirleri veya suları, belirgin çatlaklar veya dar geçitlerle birbirine bağlantılı galeriler gibi iç ve hava, toprak, bitki örtüsü, canlılar gibi dış ekosistem ile etkileşim içerisinde olan alanlardır.
- **f)** Mağarada bölgenin jeolojik, jeomorfolojik, hidrolojik, klimatik, biyolojik ve antropolojik oluşum ve gelişimini karakterize edecek veya aydınlatacak şekil ve yapılar bulunur.
- **(2)** Mağaralar ekosistem işlevlerini gerçekleştirecek boyutta koruma bandını kapsayacak şekilde belirlenir.

- **Özel çevre koruma bölgelerinin tespit ilke ve esasları**
- **MADDE 13 – (1)** Aşağıdaki özelliklerden bir ya da birkaçını ihtiva eden bölgeler özel çevre koruma bölgeleridir.
- **a)** Türkiye ve dünya ölçeğinde nadir biyolojik, ekolojik ve jeomorfolojik özellikleri içeren.
- **b)** Kara ve su ekosistemi bir bütünlük ve devamlılık gösteren.
- **c)** Canlı tür ve çeşitleri bakımından endemik, nadir ve nesli tehdit ve tehlike altında olan türleri barındıran.
- **ç)** Doğal, tarihi, ve kültürel değerler açısından milli ve milletlerarası önemi haiz, ancak kentleşme, ulaşım, turizm, tarım ve sanayi gibi sektörlerin tehdidi ve baskısı altında ekolojik açıdan hassas olan alanları içeren.
- **d)** Gelişmiş yerleşme bölgeleri dışında kalan, ekolojik değerleri esas alarak korunması ve geliştirilmesi gereken.
- **e)** Sahip olduğu biyolojik ve ekolojik özelliklerin bozulmadan devamlılığını sağlayacak, çevresindeki mekan ve sektörel ilişkiler itibarıyla bütünlük taşıyan, ekosistem bütünlüğünü sağlayan.
- **f)** Doğal ya da yarı doğal ekosistemleri temsil eden, önemli ya da tehlike altındaki tür popülasyonlarını içeren.
- **g)** Doğal ve kültürel etkileşimin ve geleneksel kullanımın devamlılığını sağlayan.
- **ğ)** Doğal yaşam gerekleri göz önüne alınarak uygun faaliyetlere olanak sağlayan.
- **(2)** Genel Müdürlük talebe bağlı olarak veya resen tespit yapabilir.

- **Tespit aşamasında düzenlenecek belgeler**
- **MADDE 14 – (1)** Tabiat varlığı, doğal sit alanı ve özel çevre koruma bölgelerinin tespiti için asgari aşağıda yer alan bilgi, belge ve dokümanların bulunması aranır.
- **a)** Hangi niteliği ve özellikleri sebebi ile tespit edileceğini belgeleyen tespit raporu ve tespit fişi.
- **b)** Taşınmazın yerini ve sınırlarını gösterir pafta, ada, parsel numarasını içeren harita ve ülke koordinat sisteminde UTM-GK 3 derecelik ED50 aplikasyon krokisi.
- **c)** Varsa her tür ve ölçekte planı.
- **ç)** Varsa hava fotoğrafları, uydu görüntüleri.
- **d)** Varsa kadastral planı ve mülkiyet bilgileri.
- **e)** Alanın bütünüyle algılanmasını sağlamak amacıyla panaromik olarak çekilmiş fotoğrafları içeren basılı ve elektronik ortamda fotoğraf albümü.
- **f)** Tabiat varlığı olarak tescil edilecek anıt ağaçlar için; yerinin konum olarak belirlenmesini sağlamak üzere ülke koordinat sisteminde UTM-GK, 3 derecelik ED50 koordinat değerleri.
- **g)** Tespit ekibince gerekli görülen diğer belgeler.
- **(2)** Tespit fişi, doğal sit ve tabiat varlıkları için ayrı ayrı hazırlanır.
- **(3)** Bakanlık birinci fıkrada yer alan hususlara ilave olarak bilgi, belge doküman isteyebilir.

- **Tespit raporu, tespit fişi ve gerekli belgelerin sunumu**
- **MADDE 15 – (1)** İl Müdürlüğüne iletilen doğal sit alanı ve taşınmaz tabiat varlıklarının koruma statüsü değişikliği veya ilanına ilişkin başvurular Bölge Komisyonunda değerlendirilir.
- **(2)** Komisyon alana ilişkin ardışık dört mevsimi kapsayan ekoloji temelli bilimsel araştırma çalışması talep eder.
- **(3)** Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlüğü araştırma raporu kapsamında tespit raporu, tespit fişi hazırlar.
- **(4)** Tespit raporu, tespit fişi ile birlikte 3 nüsha olarak hazırlanarak ilgili Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlüğü tarafından Bölge Komisyonuna sunulur.
- **(5)** 14 üncü maddeye göre Özel Çevre Koruma Bölgelerinin tespitine ilişkin hazırlanan bilgi ve belgeler Genel Müdürlükçe değerlendirilir.

- **Araştırma ekibinin oluşturulması ve çalışmasına ilişkin usul ve esaslar**
- **MADDE 16 – (1)** Mevcut ve potansiyel tabiat varlığı ve doğal sit alanı araştırma çalışmalarını gerçekleştirmek üzere Bakanlıkça araştırma ekibi oluşturulur. Araştırma ekibinde asgari aşağıda yer alan özellikte kişilerin yer alması sağlanır.
- **a)** Bilimsel araştırma çalışması alanın özelliklerine göre, Genel Müdürlük tarafından belirlenen konular için oluşturulacak en az 5 kişilik orman mühendisi, ziraat mühendisi, biyolog, şehir plancısı, su ürünleri mühendisi, jeoloji mühendisi peyzaj mimarı, çevre mühendisi, harita kadastro mühendisi ve ilgili meslek gruplarından oluşacak bir araştırma ekibi tarafından yapılır.
- **b)** Araştırma ekibi araştırmanın konusuna ve özelliğine göre ilgili meslek alanlarında en az 5 yıllık deneyime sahip kişilerden seçilir.
- **c)** Araştırma ekibi çalışmasını bu Yönetmelik kapsamında belirlenen ilke ve esaslar doğrultusunda yürütür.
- **ç)** Araştırma ekibi tespit raporunu Genel Müdürlük ve ilgili İl Müdürlüğüne teslim eder.
- **(2)** İl Müdürlüğü araştırma raporu kapsamında tespit raporu hazırlayarak Bölge Komisyonuna sunar.

- **Doğal sit alanları ve tabiat varlıklarının tescil ve ilanına ilişkin usul ve esaslar**
- **MADDE 17 – (1)** Doğal sit alanları ve tabiat varlıklarının tescil ve ilanı aşağıda yer alan usul ve esaslara göre yapılır.
- **a)** Tespit yapılan ve değerlendirilmek üzere Bölge Komisyonuna sunulan Tespit Raporu Bölge Komisyonunda değerlendirilir. Değerlendirme sonucu tescil kararı alınmış ise üç suret olarak sunulan karar örneği bir sureti İl Müdürlüğünde kalmak üzere diğer suretleri Genel Müdürlüğe gönderilir.
- **b)** Genel Müdürlük tarafından incelenen Bölge Komisyonu Kararında eksiklik veya hata görülmesi halinde yeniden değerlendirilmek üzere İl Müdürlüğüne gönderilir. İl Müdürlüğü tarafından tekrar Bölge Komisyonuna sunulur. Alınan komisyon kararı Genel Müdürlüğe iletilir.
- **c)** Genel Müdürlük Bakan onayı alınmak üzere kararı Bakanlık Makamına gönderir.
- **ç)** Eğer kararda yapı yasağı var ise; Bakanın teklifi ile Bakanlar Kuruluna sunulur.
- **d)** Bakan onayı veya Bakanlar Kurulu kararı alınması ile tescil işlemi tamamlanmış olur.
- **e)** Kararın ve onayın ve bir örneği Genel Müdürlükte kalmak üzere diğer asılları ilgili İl Müdürlüğünde muhafazası için gönderilir.
- **f)** Kararın dağıtımı ilgili İl Müdürlüğü tarafından yapılır.
- **g)** Tescil edilen doğal sit alanı veya tabiat varlığı il merkez ilçesinde bulunuyorsa valilikçe, diğer ilçe sınırları içinde kalıyorsa kaymakamlıkça, tescil kararının valiliğe veya kaymakamlığa tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde onbeş gün süreyle asılı kalmak üzere ilan tahtalarına asmak, belediye hoparlörüyle duyurmak ve köy muhtarlığına bildirmek suretiyle ilan edilerek ilana ait tutanak Bakanlığın o ildeki temsilcisine teslim edilir.
- **ğ)** Tescil edilen doğal sit alanı veya tabiat varlığı il merkez ilçesinde bulunuyorsa valinin, diğer ilçe sınırları içinde kalıyorsa kaymakamın yazısı üzerine, tapu kütüğünün beyanlar hanesine doğal sit veya tabiat varlığı olduğuna dair kayıt konur.
- **h)** Tescil kaydının kaldırılması bu Yönetmeliğe uygun olarak yürütülür.
- **ı)** Genel Müdürlük gerekli gördüğü durumlarda talep olmaksızın da tespit yapabilir.

- **Özel çevre koruma bölgeleri tescil, onay ve ilan usul ve esasları**
- **MADDE 18 – (1)** 13 üncü maddede belirtilen kriterler çerçevesinde tespit edilen alanlar ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri ile birlikte Genel Müdürlük tarafından Bakanlık Makamına ve Bakanın teklifi ile de Bakanlar Kuruluna sunulur. Konu hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımı ile tescil işlemi tamamlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

- Milli Parklar, Tabiat Parkları, Tabiat Anıtları, Tabiatı Koruma Alanları ve
- Sulak Alanların Tescil, Onay ve İlanına İlişkin Esas ve İlkeler
- **Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları için tescil, onay ve ilanına ilişkin usul ve esaslar**
- **MADDE 19 – (1)** Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları için tescil, onay ve ilanında aşağıda yer alan usul ve esaslara uyulur.
- **a)** 12/12/1986 tarihli ve 19309 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Parklar Yönetmeliğinin 6 ncı ve 7 ncimaddelerinde belirtilen ilkeler doğrultusunda Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce tespit edilen Milli Parklar, Tabiat Parkları, Tabiat Anıtları ve Tabiatı Koruma Alanlarına ilişkin rapor Genel Müdürlüğe iletilir.
- **b)** Orman ve Su İşleri Bakanlığınca orman ve orman rejimi içerisinde bulunan alanlarda tespiti yapılan Tabiat Parkları, Tabiat Anıtları ve Tabiatı Koruma Alanları Orman ve Su İşleri Bakanı onayı ile tescil edilir.
- **c)** Tespiti Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından yapılan Milli Park alanlarına ait rapor, sahanın Bakanlar Kurulu kararı ile Milli Park ilan edilmesi amacı ile Genel Müdürlük tarafından Bakanlık Makamına ve Bakanın teklifi ile de Bakanlar Kuruluna sunulur.
- **ç)** Orman ve orman rejimi dışında kalan yerlerde; tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı belirlenmesi Orman ve Su İşleri Bakanlığınca uygun görülerek ilgili Bakanlıkların görüşü alınır ve görüşleri ile birlikte Genel Müdürlük tarafından Bakanlık Makamına ve Bakanın teklifi ile de Bakanlar Kuruluna sunulur.
- **d)** Konu hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımı ile tescil işlemi tamamlanır.
- **e)** Tescil edilen alanlara ilişkin alınan karar ilgili kuruluşlara dağıtımının yapılması ve uygulamaya aktarılması için Orman ve Su işleri Bakanlığına gönderilir.

- **Sulak alanların tescil, onay ve ilanına ilişkin usul ve esaslar**
- **MADDE 20 – (1)** Sulak alanların tescil, onay ve ilanına ilişkin olarak aşağıda yer alan usul ve esaslara uyulur.
- **a)** Ulusal ve uluslararası öneme sahip sulak alanların; sulak alan koruma bölgelerinin tespiti, 17/5/2005 tarihli ve 25818 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sulak Alanların Korunması Yönetmeliğinin 17 nci maddesinde belirtildiği şekilde yapılır ve Ulusal Sulak Alan Komisyonunun uygun görüşü alındıktan sonra tescil edilmek üzere Bakanlığa sunulur.
- **b)** Bakanlıkça onaylanmasını müteakip, sulak alan koruma bölgelerinin tescil kararının ilgili kuruluşlara dağıtımının yapılması ve uygulamaya aktarılması için Orman ve Su İşleri Bakanlığına gönderilir.
- **c)** Uluslararası öneme sahip sulak alanlardan Ramsar Listesine dahil edilecek alanlar Ulusal Sulak Alan Komisyonu tarafından belirlenecek kurum ve kuruluşların uzmanlarınca arazide yapılan inceleme ve değerlendirmelerle tespit edilir. Ramsar sınırları 1/25000 ölçekli halihazır haritalar üzerinde gösterilir ve Ulusal Sulak Alan Komisyonunun görüşüne sunulur. Komisyonun uygun görüşü alındıktan sonra Bakanlar Kuruluna sunulmak üzere Genel Müdürlüğe gönderilir. Genel Müdürlük tarafından Bakanlık Makamına ve Bakanın teklifi ile de Bakanlar Kuruluna sunulur. Bakanlar Kurulu kararı, tescil edilen Ramsar Alanının ilgili kanun ve yönetmelikler çerçevesinde yönetilmesini sağlamak üzere Orman ve Su İşleri Bakanlığına gönderilir.
- **ç)** Orman ve orman rejimi içinde kalan yerlerde tespit, tescil, onay ve ilanı Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından yapılır.
- **d)** Konu hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının Resmî Gazete'de yayımı ile tescil işlemi tamamlanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

- Geçici ve Son Hükümler
- **Yönetmelikten önceki mevzuata uygunluk**
- **GEÇİCİ MADDE 1 –** (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce herhangi bir korunan alan statüsü verilmiş alanların koruma statüsü, bu Yönetmelik gereğince yeniden değerlendirme yapılıncaya kadar devam ettirilir. Bu alanlara ilişkin yürürlükteki koruma amaçlı imar planları geçerlidir.

- **Bilimsel temelli rapor hazırlamada istisna**
- **GEÇİCİ MADDE 2 –** (1) Korunan alanlar ile ilgili olarak yeniden değerlendirme talepleri; bilimsel temelli rapora dayanması ve Bakanlıkça hazırlanacak olan teknik esaslara uygun olması kaydıyla bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilir. Koruma amaçlı imar planı bulunan alanlarda 5 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde geçen ekolojik temelli bilimsel araştırma yapılmasına, bilimsel araştırma içeriğine ve süresine bölge komisyonlarınca karar verilir.

- **Yürürlük**
- **MADDE 21 –** (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
- **Yürütme**
- **MADDE 22 –** (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.

BİZİ DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ.

SAYGILAR